

CODUL DE ETICĂ AL CADRULUI DIDACTIC

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Sfera de reglementare

1) Codul de etică al cadrului didactic (denumit în continuare Cod) este elaborat în baza art. 135 alin. (6)-(8), din Codul educației nr. 152 din 17 iulie 2014, aprobat de Parlamentul Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324 din 24 octombrie 2014, art.634.

2) Codul este aplicabil tuturor persoanelor din sistemul de învățământ general și profesional tehnic, public și privat și care, în conformitate cu prevederile Codului educației, îndeplinesc funcția de personal de conducere, personal didactic și personal didactic auxiliar din cadrul instituțiilor de învățământ general și profesional tehnic.

3) Prezentul Cod nu se substituie legilor și regulamentelor în vigoare din domeniul educației și nici nu poate contraveni acestora.

2. Scopul și obiectivele Codului

1) Prezentul Cod are drept scop:

a) stabilirea unor standarde și reguli de conduită pentru personalul de conducere, personalul didactic și personalul didactic auxiliar din învățământul general și profesional tehnic;

b) creșterea prestigiului și consolidarea autorității cadrelor de conducere, cadrelor didactice și cadrelor didactice auxiliare;

c) instituirea unor standarde unice de conduită a cadrelor didactice.

2) Scopul urmărit de Cod poate fi realizat prin intermediul următoarelor obiective:

a) autodisciplinarea persoanelor responsabile de instruire și educație, prin asumarea conținutului acestui Cod;

b) menținerea unui grad înalt de profesionalism în exercitarea atribuțiilor și funcțiilor personalului din sistemul de învățământ general și profesional tehnic public și privat, responsabil de instruire și educație, în mod special ale persoanelor care îndeplinesc funcția de cadre didactice;

c) ameliorarea calitativă a relațiilor dintre actorii educaționali;

d) reducerea practicilor inadecvate și/sau imorale ce pot apărea în mediul educațional;

e) creșterea gradului de coeziune a personalului implicat în activitatea educațională;

f) facilitarea promovării și manifestării unor valori și principii aplicabile în mediul școlar, inserabile și în spațiul social;

g) sensibilizarea opiniei publice în scopul susținerii valorilor educației.

3. Obiectul Codului

1) Codul reglementează raporturile profesionale ale cadrelor didactice și funcționează atât ca un contract moral între părinți/alți reprezentanți legali, elevi, copii, comunitatea locală și diferitele categorii de personal din sistemul de învățământ general și profesional tehnic responsabile de instruire și educație, cât și ca un sistem de standarde de conduită profesională, capabile să contribuie la coeziunea instituțională și a grupurilor de persoane implicate în activitatea educațională prin formarea și menținerea unui climat bazat pe cooperare și competiție după reguli corecte.

2) Orice persoană din sistemul de învățământ general și profesional tehnic public și privat, responsabilă de instruire și educație, este obligată să cunoască, să respecte și să aplice prevederile prezentului Cod.

II. PRINCIPII ȘI NORME DE CONDUITĂ

4. Principii

Personalul din sistemul de învățământ general și profesional tehnic public și privat, responsabil de instruire și educație, în mod particular cadrele didactice, trebuie să își desfășoare activitatea profesională în conformitate cu următoarele principii:

a) devotament față de profesia de pedagog;

b) profesionalism în relațiile cu elevii, copiii și părinții/alți reprezentanți legali;

c) respect și toleranță față de unicitatea și diversitatea copiilor și elevilor;

d) colaborarea cu colegii, părinții/alți reprezentanți ai copiilor și elevilor;

- e) onestitatea și integritatea;
- f) receptivitate la nevoile copiilor și elevilor;
- g) răspundere în fața conducerii instituțiilor de învățământ, colectivelor pedagogice și organelor reprezentative ale părinților/altor reprezentanți legali;
- h) eficiență și eficacitate.

5. Obligativitatea de cunoaștere și de aplicare a normelor de conduită

În vederea asigurării unui învățământ de calitate, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare au obligația de a cunoaște, respecta și aplica un set de norme de conduită.

Acestea au în vedere:

- a) relațiile cu elevii;
- b) relațiile cu părinții/ alți reprezentanți legali;
- c) relațiile cu colegii;
- d) conduita managerială;
- e) relațiile cu membrii comunităților locale.

6. Norme de conduită în relațiile cu elevii, copiii

În relațiile cu elevii, copiii cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare respectă și aplică următoarele norme de conduită:

1) Ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a elevilor, copiilor prin:

a) supravegherea permanentă a acestora pe tot parcursul activităților în școală, precum și în cadrul celor organizate de instituția de învățământ în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni;

b) neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică;

c) asigurarea protecției fiecărui elev, copil, prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra acestora, a oricărei forme de discriminare, abuz, neglijență sau de exploatare a elevilor, copiilor;

d) neadmiterea oricăror forme de abuz sexual, emoțional sau spiritual;

e) neadmiterea hărțuirii sexuale și a relațiilor sexuale cu elevii, inclusiv a celor consensuale.

2) Protecția datelor cu caracter personal ale elevilor.

3) Responsabilitate în vederea atingerii de către elevi a standardelor de performanță prevăzute de curriculumul național.

4) Neadmiterea propagandei șovine, naționaliste, politice, religioase, militariste în procesul educațional și implicării elevilor în acțiuni politice (mitinguri, demonstrații, pichetări) de către persoanele responsabile de instruirea și educația elevilor, în cadrul instituțiilor de învățământ general și profesional tehnic sau în afara acestora.

5) Excluderea din relațiile cu copiii și elevii a oricărei forme de discriminare, asigurarea egalității de șanse și promovarea principiilor educației incluzive.

6) Respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev.

7) Interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției cum ar fi:

a) primirea sau solicitarea de la elevi, părinți, asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;

b) inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la elevi, părinți sau asociații ale părinților (orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite;

d) impunerea de manuale care nu sînt incluse în Schema de închiriere și/sau a materialelor didactice auxiliare;

e) impunerea unor activități extracurriculare contra plată, cadouri sau altor favoruri;

f) fraudarea evaluărilor de orice tip contra bani, alte foloase materiale sau avantaje necuvenite;

g) traficul de influență și favoritismul în procesele de instruire și de evaluare;

h) servicii educaționale cu plată oferite elevilor, copiilor cu care interacționează direct la clasă.

7. Norme de conduită în relațiile cu părinții/alți reprezentanți legali ai copiilor

În relația cu părinții/alți reprezentanți legali ai copiilor, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare respectă și aplică următoarele norme de conduită:

1) Creșterea calității învățămîntului prin:

a) acordarea de consultanță părinților/altor reprezentanți legali în educarea copiilor și susținerea rolului parental;

b) stabilirea unei relații de încredere mutuală, a unei comunicări deschise și accesibile;

c) disponibilitatea pentru rezolvarea problemelor educative enunțate de către părinți/alți reprezentanți legali ai copiilor;

d) informarea părinților/altor reprezentanți legali despre toate aspectele activității elevilor prin furnizarea explicațiilor necesare înțelegerii și aprecierii conținutului serviciilor educative;

e) informarea părinților/altor reprezentanți legali despre evoluția activității școlare, excluzînd tendințele de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă;

f) respectarea confidențialității datelor furnizate și a dreptului la intimitate individuală și familială;

g) persoanele responsabile de instruire și educație, în mod particular personalul didactic, nu impun, în relația cu părinții/reprezentanții legali, dobîndirea/primirea de bunuri materiale sau sume de bani pentru serviciile educaționale oferite;

h) consilierea părinților/altor reprezentanți legali privind alternativele de formare și dezvoltare optimă a copiilor lor, din perspectiva expertizei psihopedagogice și a respectării interesului superior al copilului.

2) Protecția datelor cu caracter personal ale părinților/ altor reprezentanți legali.

3) Interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției cum ar fi:

a) primirea sau solicitarea de la părinți sau asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și/sau a altor avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;

b) inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la părinți sau de la asociații părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor sume de bani sau cadouri, de prestare a anumitor servicii indiferent de destinația declarată a acestora;

c) inițierea sau participarea la procesele de creare a asociațiilor părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților);

d) implicarea în procesele decizionale ale asociațiilor părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților);

e) inițierea sau participarea la procesele de creare a fondurilor formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățămînt;

f) încurajarea elevilor și părinților să contribuie la activitatea fondurilor formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățămînt.

8. Norme de conduită în relațiile cu colegii

În relațiile cu colegii, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare vor respecta și aplica următoarele norme de conduită:

1) Consolidarea relațiilor colegiale prin:

a) relațiile profesionale se vor baza pe respect, onestitate, solidaritate, cooperare, corectitudine, toleranță, evitarea denigrării, sprijin reciproc, confidențialitate, competiție loială;

b) dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în vederea atingerii unor standarde superioare de calitate în activitatea didactică; promovarea activității de mentorat prin care o persoană cu experiență (mentorul) oferă sprijin, ajutor și schimb de experiență și cunoștințe unei alte persoane pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională și achiziția de competențe sau cunoștințe;

c) orice membru al personalului de conducere, personalului didactic și al personalului didactic auxiliar va evita practicarea oricărei forme de discriminare în relațiile cu ceilalți colegi;

d) niciun membru al personalului de conducere, personalului didactic și personalului didactic auxiliar nu va admite îngrădirea libertății de opinie, vizînd activitatea profesională;

e) în cadrul ședințelor, întrunirilor formale și informale, festivităților organizate în instituțiile de

învățămînt vor fi evitate discuțiile vizînd convingerile politice și religioase.

2) Creșterea prestigiului și autorității personalului din învățămînt, ceea ce presupune:

a) orice cadru de conducere, cadru didactic sau cadru didactic auxiliar trebuie să evite, prin afirmații, aprecieri sau acțiuni, să afecteze imaginea profesională și/sau socială a oricărui alt membru al corpului profesoral, cu excepția situațiilor prevăzute și formalizate de actele normative în vigoare (evaluările de personal, comisia de disciplină, comisia de etică etc.);

b) încurajarea reacției publice (prin drept la replică, discurs public, întrunire etc.) atunci cînd o anumită situație creată de către membrii comunității educaționale sau de către oricine altcineva din afara acesteia afectează imaginea instituției de învățămînt, sistemului de învățămînt general și profesional tehnic, oricărei persoane, membră a comunității educaționale.

3) Excluderea factorilor care pot genera acte de corupție sau acte conexe corupției, cum ar fi:

a) în evaluarea competenței profesionale se vor utiliza doar criteriile care au în vedere performanța și rezultatele profesionale;

b) întreaga activitate a persoanelor din sistemul de învățămînt, responsabile de instruire și educație, trebuie să permită accesul la informațiile care interesează pe toți membrii comunității educaționale, posibili candidați, instituțiile cu care entitatea colaborează și publicul larg, asigurînd astfel o informare corectă și facilitarea egalității de șanse, precum și asigurarea accesului echitabil la resursele școlare și ale sistemului de învățămînt;

c) excluderea fraudei intelectuale și a plagiatului;

d) între persoanele din sistemul de învățămînt general și profesional tehnic responsabile de instruire și educație se interzice solicitarea de servicii personale de orice tip de la colegii care sînt sau urmează să fie în proces de evaluare, angajare sau promovare;

e) persoanele desemnate în comisiile de evaluare a rezultatelor învățării, de jurizare a competițiilor și concursurilor școlare, de evaluare a activității cadrelor didactice și de conducere, de angajare, promovare, certificare, atestare, de stimulare sau de sancționare a personalului sînt obligate să declare conflictele de interese.

9. Norme de conduită managerială

1) Cadrele de conducere respectă și aplică următoarele norme de conduită managerială:

a) respectarea criteriilor unui management eficient al resurselor;

b) promovarea standardelor profesionale și morale specifice;

c) aplicarea obiectivă a reglementărilor legale și a normelor etice;

d) evaluarea corectă conform prevederilor din fișa postului;

e) selectarea personalului didactic și personalului didactic auxiliar de calitate conform legislației în vigoare;

f) interzicerea oricărei forme de constrîngere ilegală și/sau ilegitimă, din perspectiva funcției deținute;

g) respingerea oricărei forme de abuz în exercitarea autorității;

h) interzicerea oricărei forme de hărțuire a personalului didactic, indiferent de statutul și funcția persoanei care a comis hărțuirea;

i) exercitarea atribuțiilor ierarhic-superioare, din perspectiva exclusivă a evaluării, controlului, îndrumării și consilierii manageriale corecte și obiective.

2) Protecția datelor cu caracter personal ale elevilor, părinților/altor reprezentanți legali și angajaților instituției de învățămînt.

3) Desfășurarea de activități anticorupție, cum ar fi:

a) identificarea și sancționarea angajaților care primesc sau solicită de la părinți sau de la asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) bani, cadouri sau servicii, indiferent de destinația declarată a acestora;

b) identificarea și sancționarea angajaților care încurajează elevii și părinții să creeze fonduri formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățămînt;

c) neimplicarea în procesele decizionale ale asociațiilor părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților);

d) identificarea, soluționarea situațiilor de conflict de interese și sancționarea angajaților care nu și declară conflictele de interese;

e) luarea la evidență contabilă a tuturor bunurilor materiale, primite cu titlu de donație de la persoanele fizice sau juridice.

10. Norme de conduită în relațiile cu instituțiile și reprezentanții comunităților locale

În relația cu instituțiile și reprezentanții comunității locale, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare vor respecta și aplica următoarele norme de conduită:

a) colaborarea și parteneriatul cu instituțiile/reprezentanții comunităților locale vor avea în vedere asigurarea sprijinului reciproc, în scopul furnizării unor servicii educaționale de calitate;

b) colaborarea și parteneriatul cu organizațiile neguvernamentale ce au ca obiect de activitate educația vor avea în vedere asigurarea sprijinului reciproc, în scopul furnizării unor servicii educaționale de calitate;

c) responsabilitate și transparență în furnizarea de informații către instituțiile publice în protejarea drepturilor copilului, atunci când interesul/nevoia de protecție a copilului impune acest lucru;

d) parteneriatele cu agenți economici vor avea în vedere asigurarea sprijinului reciproc, în scopul furnizării unor servicii educaționale de calitate;

e) în realizarea colaborării și a parteneriatelor cu instituțiile/reprezentanții comunității locale, organizațiile neguvernamentale și agenții economici nu se vor angaja activități care să conducă la prozelitism religios, partizanat politic, precum și alte acțiuni care pun în pericol integritatea fizică și morală a elevilor sau care permit exploatarea prin muncă a acestora.

11. Activități interzise în exercitarea activităților didactice

În exercitarea activităților didactice (școlare și extra-școlare), cadrelor de conducere, cadrelor didactice, cadrele non-didactice și cadrelor didactice auxiliare le sînt interzise:

a) introducerea, consumul de substanțe psihotrope sau alcool sau prezența sub influența acestora;

b) organizarea pariurilor și a jocurilor de noroc;

c) folosirea dotărilor și a bazei materiale ale instituției de învățămînt în vederea obținerii de beneficii financiare personale;

d) distrugerea intenționată a dotărilor și a bazei tehnico-materiale ale instituției de învățămînt;

e) distribuirea materialelor pornografice;

f) utilizarea de materiale informative dăunătoare copilului;

g) organizarea de activități care pot pune în pericol securitatea vieții și sănătății elevilor/copiilor sau a altor persoane aflate în incinta instituției de învățămînt;

h) organizarea de activități extracurriculare și extra-școlare neplanificate, ce nu au fost coordonate cu conducerea instituției și, în cazurile prevăzute de actele normative, cu organele ierarhic superioare de conducere a învățămîntului.

III. CONSILIILE DE ETICĂ

12. Cadrul instituțional al Consiliilor de etică

1) În învățămîntul general se creează următoarele Consilii de etică:

a) Consiliul de etică al instituției de învățămînt;

b) Consiliul de etică al organului local de specialitate în domeniul învățămîntului al administrației publice locale de nivelul al doilea și al UTA Găgăuzia;

c) Consiliul de etică al Inspectoratului Școlar Național.

2) În învățămîntul profesional tehnic se creează Consiliul de etică al instituției de învățămînt.

3) Președintele și secretarul Consiliului de etică vor fi aleși la prima ședință a acestuia.

4) Suportul logistic necesar pentru activitatea Consiliilor de etică este asigurat de către instituțiile în care ele sînt create.

13. Competențele Consiliilor de etică

1) Consiliile de etică au următoarele competențe:

a) examinează petițiile, sesizările și cererile depuse și constată încălcări sau neîncalcări ale prevederilor prezentului Cod;

b) desfășoară anchete;

c) înaintează conducătorilor instituțiilor de învățământ, conducătorilor organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, conducătorului Inspectoratului Național Școlar propuneri privind sancționarea angajaților din învățământ care au admis încălcări ale prezentului Cod, deciziile fiind luate de către organul căruia i se atribuie dreptul de angajare;

d) elaborează recomandări privind aplicarea prevederilor prezentului Cod;

e) promovează exemplele de bune practici în atingerea scopului prezentului Cod.

14. Consiliul de etică al instituției de învățământ

1) Consiliul de etică al instituției de învățământ este format prin ordinul directorului instituției pentru un termen de doi ani și este alcătuit din 5 membri:

a) un cadru de conducere, delegat de Consiliul de administrație;

b) două cadre didactice, alese de Consiliul profesoral;

c) un reprezentant al sindicatului din instituție;

d) un părinte, ales de către adunarea generală a părinților instituției de învățământ.

15. Consiliul de etică al organului local de specialitate în domeniul învățământului

1) Consiliul de etică al organului local de specialitate în domeniul învățământului este format din 7 membri:

a) conducătorul sau adjunctul conducătorului organului local de specialitate în domeniul învățământului;

b) un funcționar al Direcției de învățământ;

c) doi directori desemnați de către Consiliul de administrație al Direcției de învățământ

d) trei cadre didactice delegate de organizațiile teritoriale ale sindicatelor din domeniul învățământului.

16. Consiliul de etică al Inspectoratului Școlar Național

1) Consiliul de etică al Inspectoratului Școlar Național este format din 7 membri:

a) conducătorul sau adjunctul conducătorului Inspectoratului Școlar Național;

b) un funcționar al Inspectoratului Școlar Național

c) un funcționar din cadrul Ministerului Educației;

d) două cadre didactice sau cadre didactice auxiliare, delegate de sindicatele din domeniul învățământului;

e) doi reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale active în domeniul educației, vizibile la nivel național.

17. Ședințele Consiliilor de etică

1) Ședințele Consiliului de etică sînt confidențiale.

2) Ședințele Consiliului de etică sînt deliberative dacă la ele participă cel puțin 2/3 din membrii acestuia. Deciziile Consiliului de etică se aprobă prin majoritatea simplă a voturilor membrilor acestuia. În caz de paritate de voturi, votul președintelui este decisiv.

IV. RĂSPUNDEREA PRIVIND NERESPECTAREA PREVEDERILOR CODULUI

18. Dreptul de a sesiza Consiliile de etică

1) Orice persoană, participantă/implicată în mod direct sau indirect în activitățile din domeniul educațional general și profesional tehnic, care consideră, în mod întemeiat, prin raportare la prevederile prezentului Cod, că este victima sau martorul unui comportament lipsit de etică profesională din partea unei/unor persoane din sistemul de învățământ general și profesional tehnic public sau privat, responsabile de instruire și educație, are dreptul de a sesiza Consiliul de etică al instituției de învățământ.

2) Consiliul de etică al organului local de specialitate în domeniul învățământului este sesizat în caz de dezacord cu decizia Consiliului de etică al instituției de învățământ, precum și în cazurile în care sesizarea se referă la cadrele de conducere ale instituțiilor de învățământ.

3) Consiliul de etică al Inspectoratului Școlar Național coordonează și monitorizează aplicarea

uniformă a normelor de conduită morală și profesională în activitatea instituțiilor de învățământ general.

19. Răspunderea în cazul încălcărilor prevederilor Codului

În cazul încălcării prevederilor Codului, fapt dovedit în urma anchetei și a audierilor efectuate de Consiliul de etică, acesta din urmă poate iniția următoarele măsuri, în funcție de gradul de încălcare a prevederilor Codului, de repetarea comportamentului respectiv:

- a) concilierea amiabilă cu partea reclamantă;
- b) atenționarea colegială în cadrul Consiliului de etică și informarea conducerii instituției de învățământ pentru luarea în considerare a neconformării persoanei respective cu prevederile Codului;
- c) propunerea de includere a persoanei respective într-un program de remediare comportamentală, prin consilierea și monitorizarea sa pentru o perioadă decisă de către conducerea instituției de învățământ;
- d) în funcție de gradul de încălcare a normelor Codului, poate propune conducerii instituției de învățământ sancționarea disciplinară a persoanei în cauză;
- e) în cazul unor încălcări contravenționale sau penale, Consiliul de etică informează, după caz, conducerea instituției de învățământ, a organului local de specialitate sau a Inspectoratului Școlar Național și se notifică instituțiile statului abilitate cu realizarea cercetării contravenționale sau penale.